

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

"การพัฒนาชนบท เป็นงานที่สำคัญ เป็นงานที่ยาก เป็นงานที่จะต้องทำด้วยความสามารถ คือ ทั้งความเฉลียวฉลาด ทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ประชาชนในชนบทส่วนรวม และประชาชนส่วนรวม หรือประชาชนทั้งหมดนั้น คือชาติ เราจึงต้องปฏิบัติให้ชาติ คือให้ประชาชนโดยส่วนรวมมีความมั่นคงเพื่อเราจะอยู่ได้" พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงมีพระราชดำรัสสร้างจิตสำนึกเพื่อการพัฒนาชนบท พัฒนาความเป็นอยู่ และส่งเสริมให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น ตลอดจนมีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศ

โครงการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป เป็นหนึ่งในโครงการที่ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีเข้ามามีส่วนรับผิดชอบการดำเนินงานในส่วนของโครงการหลวงในภาคเหนือ และโครงการพระราชดำรินอกภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปัจจุบันทั้ง 2 โครงการนี้มีโรงงาน 4 โรงงาน โดยโครงการหลวงในภาคเหนือมีโรงงานตั้งอยู่ที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ส่วนโครงการพระราชดำรินอกภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีโรงงานอยู่ที่กิ่งอำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร และที่อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้โครงการทั้งสองมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมพัฒนาให้ราษฎรและเกษตรกรสามารถผลิตพืชผลทางการเกษตร โดยเข้าสู่ในระบบอุตสาหกรรมการเกษตรที่ครบวงจร และทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างเกษตรกรกับตลาด โดยโครงการจะช่วยทางด้าน การวางแผนพัฒนาส่งเสริมด้านเกษตรกรรมให้แก่เกษตรกร ควบคู่ไปกับการวางแผนด้านการผลิตและการตลาดของโรงงาน

ผลิตภัณฑ์ของ โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปส่วนใหญ่จะเป็นผลิตภัณฑ์พืชผักและผลไม้แปรรูป โดยมีผลิตภัณฑ์มะเขือเทศสำเร็จรูปและผลิตภัณฑ์ข้าวโพดฝักอ่อนสำเร็จรูปเป็นผลิตภัณฑ์หลัก โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปทั้ง 4 โรงงานมีกำลังการผลิตที่ใกล้เคียงกัน และสามารถทำการผลิตผลิตภัณฑ์ได้ทุกชนิดเหมือนกัน แต่ความแตกต่างขึ้นอยู่กับฤดูกาลของวัตถุดิบในท้องถิ่นของแต่ละโรงงาน แรงงานและความชำนาญของคนงานในแต่ละท้องถิ่น ตลอดจนการจัดการดำเนินงานของแต่ละโรงงาน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบต่อปริมาณต้นทุนผลิตภัณฑ์ของแต่ละโรงงาน

ในปัจจุบันการรวบรวมข้อมูลเพื่อคำนวณต้นทุนของแต่ละผลิตภัณฑ์ของแต่ละโรงงานยังไม่เป็นไปตามระบบการคิดต้นทุนในรูปแบบเดียวกัน วิทยานิพนธ์นี้จึงพยายามที่จะศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์หลัก ได้แก่ มะเขือเทศ และข้าวโพดอ่อน ในเชิงเปรียบเทียบระหว่างโรงงาน เพื่อให้ได้ข้อสรุปสำหรับการวางแผนการดำเนินงาน ที่จะเป็นประโยชน์ต่อโครงการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการคำนวณต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมจากการผลิตมะเขือเทศสำเร็จรูป และข้าวโพดฝักอ่อนสำเร็จรูป ของโรงงาน
2. ศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมจากการผลิตมะเขือเทศสำเร็จรูป และข้าวโพดฝักอ่อนสำเร็จรูป ระหว่างโรงงานในแต่ละภาค
3. ศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมจากการผลิตมะเขือเทศสำเร็จรูป และข้าวโพดฝักอ่อนสำเร็จรูป ระหว่างโรงงานในภาคเหนือกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมมติฐานในการศึกษา

1. ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมจากการผลิตมะเขือเทศสำเร็จรูปและข้าวโพดฝักอ่อนสำเร็จรูป ระหว่างโรงงานในแต่ละภาค ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
2. ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมจากการผลิตมะเขือเทศสำเร็จรูปของโรงงานในภาคเหนือสูงกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
3. ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมจากการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนสำเร็จรูปของโรงงานในภาคเหนือต่ำกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาต้นทุนการผลิตมะเขือเทศสำเร็จรูปและข้าวโพดฝักอ่อนสำเร็จรูปของโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปทั้ง 4 โรงงาน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบดำเนินการของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้แก่ โรงงานในภาคเหนือที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ส่วนโรงงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่กิ่งอำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร และที่อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

2. ศึกษาข้อมูลจากต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงที่ได้บันทึกไว้ในระหว่างปีพ.ศ. 2529-พ.ศ. 2531
  - 2.1 ข้อมูลปีพ.ศ. 2531 ใช้วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตรายเดือน
  - 2.2 ข้อมูลปีพ.ศ. 2529 - 2531 ใช้วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตรายปี

ประชากร

1. โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป 4 โรงงาน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบดำเนินงานของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้แก่ โรงงานในภาคเหนือ 2 โรงงานที่จังหวัดเชียงราย และจังหวัดเชียงใหม่ และโรงงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 โรงงานที่จังหวัดสกลนคร และจังหวัดบุรีรัมย์
2. ผลิตภัณฑ์ที่ขายทั้งหมดของโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป 4 โรงงาน จำแนกตามประเภทวัตถุดิบประมาณ 30 ประเภท

ตัวอย่าง

1. โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป 4 โรงงาน คิดเป็น 100% ของประชากร
2. ผลิตภัณฑ์หลักจำแนกตามประเภทวัตถุดิบ 2 รายการ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มะเขือเทศ และผลิตภัณฑ์ข้าวโพดฝักอ่อนสำเร็จรูป คิดเป็น 6.67% ของประเภทผลิตภัณฑ์ที่ขายทั้งหมด

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับผู้บริหารและระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปทั้ง 4 โรงงาน
2. ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษาจากข้อมูลตัวเลขทางบัญชีที่ได้เก็บรวบรวมไว้ของโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปทั้ง 4 โรงงาน ตลอดจนตำราวิชาการ เอกสาร และรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. วิเคราะห์ทางบัญชี โดยอาศัยหลักเกณฑ์การจำแนกต้นทุนการผลิตที่มีความสัมพันธ์ต่อผลิตภัณฑ์
4. ศึกษาเปรียบเทียบและสรุปผลข้อมูลต้นทุนจากการผลิตมะเขือเทศ และข้าวโพดฝักอ่อนสำเร็จรูป ในระหว่างโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปทั้ง 4 โรงงาน
5. วิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี โดยการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ตามหลักการบัญชีต้นทุนและวิเคราะห์หาหลักเกณฑ์การปันส่วนต้นทุนการผลิต
2. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางบัญชีมาหาค่าเฉลี่ย และนำไปทดสอบสมมติฐานของการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่า t (t -test) เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนเฉลี่ยต่อกิโลกรัมจากการผลิตมะเขือเทศและข้าวโพดฝักอ่อนสำเร็จรูปทั้ง 4 โรงงานว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงแนวโน้มของต้นทุนการผลิต และหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมในการคิดต้นทุนการผลิต เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและควบคุมต้นทุนการผลิตต่อไป
2. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารโครงการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปพิจารณาปรับปรุงระบบการผลิต ตลอดจนการดำเนินงานของโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปแต่ละโรงงาน